

DOMOLJUB

Ishaja vsak šetrek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisal in dopisal se pošilja: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 13.

V Ljubljani, dne 31. marca 1910.

Leto XXIII.

Veselje do dela.

Pomlad je zabrstela. Od tiste dobe, ko se je zbudil duh skupnosti in organizacije, raste v našem ljudstvu zavest in vsled nje veselje do dela in napredka. Na vseh krajih se ljudstvo giblje, ponekod vidimo že lepe sadove gospodarskega razvoja, drugod so še v prvih začetkih — a naprej gremo in vsak dan nam kaj novega pokaže.

Kakor se je veselje do napredka budilo med ljudstvom, tako seveda ostajajo tudi naloge deželne uprave vedno številnejše. Neštevilne so prošnje, ki leže v deželnem odboru in čakajo rešitve. Pred vsem hočejo ljudje dobe in ceste. Deželni stavbeni urad je uprežen in dela po svoji moči, da zaostoji potrebam. Ne bo odveč, ako v sledečem pregledu naštejemo:

Gradbe, ki so se izvrševale leta 1909. pod nadzorstvom deželnega stavbnega urada.

A. Visoke gradbe:

1. Parni kotel v bolnici 12.000 K; razširjalne gradnje v domobranski ojašnici 26.500 K; skupaj 38.500 K.

B. Vodne gradnje:

a) Vodovodi: 1. Popolnitev vodovoda za Radovljico in okolico 22.400 K; 2. vodovod za Mošnje in Brezje 162.000 K; 3. vodovod za Kranj in okolico 20.000 K; 4. vodovod za Zapoge, občina Medlednik, 20.000 K; 5. vodovod za Senožče 61.300 K; 6. vodovod za Vrh pri Buču 18.000 K; 7. vodovod za Orehovco, občina Št. Vid nad Vipavo, 1900 K; 8. vodovod za Goče nad Vipavo 15.000 K; 9. vodovod za Črni vrh nad Idrijo 1.000 K; 10. vodovod za Podkraj, okr. Postojna, 8400 K; 11. popolnitev vodovoda v Vrbiči, občina Jablanica 7000 K;

12. vodovod za Kuteževo, občina Jablanica 16.500 K; 13. vodovod za Košano, Neverke, Kal, okr. Postojna, 84.000 K; skupaj 1.053.600 K.

b) Kapnice: 1. Kapnica v Grižah, občina Vrabče nad Vipavo 10.000 K; 2. kapnica na Bogem, občina Vrabče nad Vipavo, 7500 K; skupaj 17.500 K.

c) Vodnjaki in nabiralniki: 1. Vodnjak za Zagorje, okr. Postojna, 2.300 K; 2. zajetje na Belskem, občina Postojna, 2000 K; 3. rezervar v Lažah pri Senožčah 12.000 K; skupaj 16.300 K.

d) Uravnave: Uravnava tržiške Bistrice pod Bregom, občina Križe pri Trzinu 37.000 K.

C. Cestne gradbe:

1. Čermošnjice—Srednja vas 28.000 K; 2. Gabrovšica—Muljava 46.000 K; 3. Polhovgradec—Zalog 90.000 K; 4. Vrzdenc—Sv. Jošt 120.000 K; 5. Podrošt—Petrovbrdo 18.000 K; 6. obcestni kanal na deželni cesti v Buču 3000 K; novi most na deželni cesti pri Velikih Laščah 3300 K; 8. novi most čez Savo pri Tacnu 164.000 K; skupaj 472.300 K.

Skupni stroški za zgoraj omenjena dela: 1.635.200 K.

V kolikor se gorenje zgradbe leta 1909. niso dokončale, se nadaljujejo leta 1910.

Vrh tega je deželni odbor za leto 1910. v izvršitev oddal nastopna dela:

1. Vodovod Iška vas in okolica 120.000 K; 2. vodovod Ježica 18.000 K; 3. nabiralec v Strmici 5.800 K; 4. napajališče v Volčah 6200 K; 5. deset kapnic v občini Velika vas 19.000 K; 6. vodnjak v Gozdu 1300 K; 7. most čez Krko pri Dobravi 44.000 K. — Razpisana so sledeča dela: 1. Kapnice za vas Ustje 11.200 K; 2. kapnica za vas Radlek 11.200 K; 3. cesta Hinje—Zvirče 85.000 K; 4. cesta Ajdovica—Žužemperk

56.000 K; 5. cesta Šmihel čez Krko do deželne ceste 19.000 K; 6. most na deželni cesti pod Peščenikom 5500 K; 7. preložitev »Brezovega klanca« 25.100 K; 8. cesta »Pod Veselico na hrib v Metliki« 9500 K; 9. cesta čez Vejer proti Malenici 22.000 K; skupaj 458.800 K.

Letos pridejo do izvršitve še razna druga večja dela, ki se še pripravljajo za razpis. Seveda bo treba narediti program za bodoča leta, da bomo delali po vzporedi. Sedaj se hoče vse naenkrat, in to je nemogoče.

Toliko del se še ni doslej iz javnih sredstev nikoli izvršilo na Kranjskem v tako kratkem času. Rekord lanskega leta pa se bo letos znatno prekoračil. Zgradbenih del utegnemo letos izvršiti za dva milijona K. Na vrsto pridejo vsi deli kranjske dežele, koder je potreba večja, tam prej. Deputacije k deželnemu odboru so pa nepotrebne. Nobena zgradba se ne more izvršiti, dokler niso predpogoji dani. Izsiliti se pa tudi ne dá, kar ni mogoče izvršiti.

Nujne so zgradbe rek in hudournikov; te izvršujejo z deželno pomočjo državni organi. Bistrica, Vipava, Sora, Osilnica, Bela, Želumljica, Gradašica, Gameljšica, Iška itd. — vse to čaka regulacije.

Izmed večjih vodovodov pridejo v kratkem do izvršitve: Vodovod za Cerknico in Rakek in Stari trg pri Poljanah. Za Suho Krajino se bodo vpeljali dogovori z interesi in izvršili podrobni načrti. Oba vodovoda za ribniško-kočevsko dolino in za dobropoljsko-hinjsko-ambruško skupino bosta skupaj dolga čez 200 km — največja, kar se jih je doslej sploh v naši državi izvršilo poleg dr. Luegerjevega impozantnega vodovoda za Dunaj.

Cestne zgradbe se izvršujejo po sklepih okrajnih cestnih odborov. Tam

je zdaj upravno težišče cestnih zadev in tam naj interesenti tudi skušajo uveljaviti svoje želje. Tehnično izvršitev preskrbi deželni odbor.

Vesolja do dela torej ne manjka pri deželni upravi. V nekaj letih se bodo poznali uspehi tega dela.

Dr. Lampe.

Deželni zbor kranjski.

V seji dne 31. januarja so se rešile sledeče prošnje:

1. Občina Kranj je prosila podpore za zgradbo bolnice. Po poročilu poslanca Pogačnika je zbornica sklenila:

Deželni odbor se pooblašča postaviti v proračun za leto 1911 primerno svoto, ker je bolnica na Gorenjskem potrebna. Podpiral je prošnjo poslanec Zabret.

2. Prošnja društva zdravnikov za podporo se odstopi deželnemu odboru.

3. Ponudba M. Ivanetiča o nakupu prostosledov se odkloni.

4. Prošnja ribarskega odbora za prispevek k napravi novega zavoda se odstopi deželnemu odboru. Poslanec Gale je predlagal, da bi se že za tekoče leto dalo 10.000 K, kar je pa zbornica odklonila.

5. Ponudba ljubljanskega mesta o prevzetju deželnega gledališča se odstopi dež. odboru.

6. Prošnja zdravstvenega okrožja v Novem mestu za večjo podporo k zgradbi ženske bolnice se reši tako, da se za obresti dolga, ki ga je napravil zdravstveni zastop za zgradbo, za leto 1910 da podpore 5400 K.

7. Prošnja društva za otroško varstvo za podporo se odstopi deželnemu odboru.

8. Prošnja občine Rovte za podaljšanje ceste do Žirov oziroma Podklanec se izroči po priporočilih poslanca Perhacca, Lenarčiča in dr. Lampeta deželnemu odboru z naročilom, da se izvrše že letos priprave za zgradbo ceste.

9. Prošnja konsorcija za zgradbo železnice Ljubljana - Idrija - Sv. Lucija se odstopi dež. odboru.

10. Sprejme se zakon za preložitve »Markotovega klanca« na deželni cesti Pljuska - Litija.

11. Sklene se zakon o varstvu ptic, ki so kmetijstvu koristne.

Po zakonu je prepovedano loviti in streljati ptice, razun tistih, ki so škodljive. Ne bo se smelo prodajati niti živih niti mrtvih. Tudi kupec je kaznjiv.

Proračunska razprava.

Več let je že minilo, ko se je vršila zadnja proračunska razprava v našem deželnem zboru. Od tedaj je prišlo v zbornico mnogo mladih močij, zastopnikov ljudstva v najširšem pomenu besede, ki so prinesli novih mislij v to zbornico, ki so dali zbornici novega življenja. Žal nam je, ker ne moremo zaradi pčlega prostora prinesiti govorov

naših zastopnikov v celoti in se moramo omejiti le na glavne misli. Poročevalec o proračunu je bil

dr. Krek,

ki je otvoril razpravo z zelo važnim govorom: O deželnem zakladu vladajo med ljudstvom popolnoma napačni pojmi. Ljudje mislijo, da je deželni zaklad nekaj, poleg česar stoje poslanci in da je treba le nekoliko dobre volje in sočutja za tuje solze in tujo bol, pa se zajame v polni meri in vrže ven, kakor je vseh ljudem. Toda deželni zaklad nima nič več karitativnega značaja. Kar izdamo, moramo dobiti nazaj. V naši deželi imamo mnogo dobrih src, ki veliko dobrega store, a da bi se kdo spomnil deželnega zaklada, ki mora skrbeti za bolnišnice, šolstvo itd., tacega človeka ni na Kranjskem. Kaj tacega nikomur ne pride na misel. In če se pobirajo davki, jih vsak nerad plača: Kranjec kolne, kadar davščino plačuje, pa naj pripada h katerikoli stranki, veri ali narodnosti. (Živahno odobravanje.) Dežela bo mogla dati več takrat, ko se v tem oziru izpremeni javno mnenje. In kdo plačuje davke za bolnišnice, šolstvo in druge naprave?

Tu vidimo tistega žganjarja, ki s frakelnjom v roki pomaga vršiti dela krščanske ljubezni. Ti so največji dobrotniki kranjske dežele. 900.000 K plačajo vsako leto v deželno blagajno. Potem pa pridejo tisti, ki pijo vino in pivo. Mnogo stotisočev dado deželni blagajni, potem šele pridejo naklade na direktne davke. Mi bi gotovo radi skrbeli za sirote v najmodernejših sirotišnicah, za bolnike bi radi imeli najboljše bolnišnice in vsakemu človeku bi radi dali dovolj izobrazbe, a predno se to izvede, se mora izpremeniti mnenje o plačevanju davkov deželi. Dokler je javno mnenje o plačevanju davkov tako nazadnjaško, moramo biti tudi mi tako nazadnjaški, da ne storimo vsega, kar bi radi, ne moremo zgraditi vseh potrebnih bolnišnic, cest in šol. Nasprotniki nam očitajo, da ima deželni proračun preveč kmečki značaj, da je ogromna večina vsot določena za kmetijske namene in da je to na škodo meščanstvu. (Veselost.) Toda kar je postavk za kmetijstvo, so produktivne postavke in tudi v korist mestom, a postavke, ki so namenjene Ljubljani, pa za kmeta niso produktivne. Mi ne sovražimo Ljubljane! Nikogar ni med nami, ki bi ne ljubil Ljubljane, želimo le, da postane veliko kulturno središče vsega slovenskega naroda. (Živahno pritrdjevanje. Govorniku čestitajo.)

V imenu liberalne stranke je govoril

dr. Triller.

Z deželnim proračunom se ni bavil. Vzel je v zaščito sodnike in je očital naši stranki, da je ona kriva, da o naših sodnikih nima nihče najboljšega mnenja. Seveda ni pa povedal, da so sodniki s svojim obnašanjem proti našim strankarjem sami vzrok, da o njih ne vlada najboljšo mnenje. Hic Rhodus,

prijatelj! Grajal je jezikovne nedostanke pri sodiščih v okrožju graškega nad sodišča.

V imenu nemškega veleposestvala je govoril

grof Barbo,

ki je izjavil, da je tudi istega mnenja kakor dr. Krek, da so namreč izdatki za kmetijske namene plodonosni. Prošnja zveza njegove stranke z liberalci je bila nekaka vzajemna zavarovalnica. Sedaj njegovi stranki ni na tem, da je bila v večini (Kdo pa to od nje zahteva?) in se ne mara več vojskovati. (Bilo tudi brezuspešno.) Njegova stranka bo rada sodelovala vselej, kadar se pojde za koristi dežele.

Čisto nič se ne ve, v imenu katere stranke je govoril idrijski poslanec

Gangl,

ki je danes socialni demokrat, a jutri pa najbolj omejen buržoa. Bridko se je pritožil, zakaj se je dr. Šustersič ob priiliki nekega njegovega govora smejal. (Za božjo voljo, ali naj bi se bil jokati?) Tudi na poslanca Jarca je bil hud, ki je baje rekel učiteljem, naj bodo mirni in pametni, ako hočejo kaj doseči. Potem smo izvedeli iz njegovih ust, da bere Cankarja, da je o učiteljskih plačah govoril z neko gospodično — dognali se je potem, da je bila to dr. Lampetova sestra — konferiral je tudi z neko kuharico v Idriji, z nekim drugim poslancem je tudi na mostovžu govoril o tem. Torej same čenče, vsak se bo bal s takim poslancem še kdaj na samem govoriti. Po njegovem mnenju se bo dala izobrazba ljudstva in njegovo bogostanje šele potem, ko bo učiteljem dovolj dobro plačano. In kje bi se dobil denar? Iranilnice in druga društva naj dado del svojega dobička, poslanci svoje dijete, deželni glavar in odborniki svoje nagrade itd. Lepo je to od njega! Vse naj dela za božji lon, le učiteljstvo naj bo za svoje delo dobro plačano.

Poslanec Mandelj

dokazuje, da deželni proračun že od leta 1895. boleha vsled primanjkljaja. Odpomoglo bi se lahko z zvišanjem naklad, pa bi bilo prekruto, ker so naklade za ceste že silno visoke. Pri izdatkih za šolstvo naj se štedi. Zakaj sta na Kranjskem dve nemški gimnaziji? Po njegovem mnenju se izognemo primanjkljaju v deželnem proračunu z varčevanjem na vseh straneh. (Dobro!)

Dr. Eger

se je prerekal z dr. Trillerjem zaradi jezikovnih razmer pri sodiščih. Kregal se je zaradi cest v kočevskem okraju. (Dr. Lampe mu je zaklical: Saj imamo že načrte!)

Dr. Lampe

je odgovarjal govornikom nasprotnih strank. Dr. Triller je spravil v ospredje pritožbe zoper justično upravo. Tudi mi se z razmerami pri sodiščih ne strinjamo. (Tako je!) V našem ljudstvu je prepričanje, da političke stvari vplivajo na sodno dvorano. (Pritrdjevanje.) In žal tu

pri sodbah. (Tako je!) V naši stranki smo veseli, ko bomo videli, da je sodniški stan nepristranski nositelj pravice. (Dobro!)

Dr. Eger je očital, da za kočevski kraj nič ne storimo, a to mi je očital tudi dr. Šusteršič, da za njegov okraj nič ne storim. Kakor vidite, sem jaz tista oseba, s katero ni nihče zadovoljen. (Veselo.) Dr. Egerju povem, da imamo v programu tudi ceste za Kočevsko, katere so potrebne, a gradili jih bomo takrat, ko bomo imeli denar. Kar se tiče denarja, se godi drugim deželam še veliko slabše, kakor kranjski. Galicija ima 78 odstotkov naklade, a za tekoče leto ima vendar primanjkljaja 14 milijonov. Tirolska ima 63 odstotkov naklade. Moravska bo morala najeti 50 milijonov, da pokrije primanjkljaj. — Kranjska ni najslabša. Prejšnji deželni glavar pl. Detela je marsikaj prihranil deželi. Napraviti pa moramo načrt, katere cestne zgradbe se morajo izvršiti in katere melioracije, da bomo imeli vsaj pregled. Deželna uprava ni nikaka hranilnica, ker kar na eni strani pobere, na drugi strani ljudstvu nazaj da. Naš deželni zaklad je blagajna našega ljudstva, kar izdamo, ni proč vržen denar, ampak bo nosil bogate obresti. (Živahno odobravanje.)

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Postno zasedanje državnega zbora je bilo končano 18. t. m. Pokazalo je bolj kot vsako prejšnje zasedanje, da so razmere v državnem zboru nevzdržljive, ker je delo v zbornici kljub izpremenjenemu poslovniku malodane nemogoče. Sicer je zbornica rešila skoraj vse, kar je bilo na dnevnem redu, a vlada z njenim delom vendar ne more biti zadovoljna, ker ona ni dobila od državnega zbora v zadnjem zasedanju nič drugega, kot vojaške novice. Ni dobila pooblastila, da sme najeti novo posojilo, in tudi njena pogodba s parobrodskimi družbami je vsaj za nekaj časa odložena. Zadnje zasedanje je pokazalo, kako slabe vezi držijo vladne stranke in na kako trhljih nogah stoji sedanja vladna večina. Vlada se torej mora ozreti po kakih trdnejši večini, če se ne bo izpostavljati nevarnosti, da ji parlament ob vsaki priliki izrazi nezupnico. Bienenrth se je že posvetoval z voditelji »Slovanske Enote« in je tudi Poljakom obljubil, da bo storil vse, da doseže sporazum med Čehi in Nemci. Ravno isto je obljubil v imenu krščanskih socialcev dr. Gessmann, ker meni, da je le na tak način mogoče sestaviti novo trdnejšo vladno večino, ki je potrebna, da se reši finančni načrt, ki je nujno potreben tudi zato, da se pomaga deželam iz sedanjih denarnih zagreg. Seveda je zelo dvomljivo, če se porazum med Čehi in Nemci res tudi

doseže, ker stavijo Nemci v svoji objestnosti pogoje, ki so za Čeha nesprijemljivi. Zato pa mislijo vlada in njene stranke že na neko drugo pot, kako priti iz zadrege. Okrepiti mislijo vladno večino s tem, da oslabe opozicijo. Poizkušajo namreč razbiti »Slovansko Enoto«. Nekateri politiki že kar odkrito govorijo, da je treba, da se zveza slovanskih poslancev razbije, ter da bo mogoče šele potem govoriti o tem, kako naj bi se tudi slovanske poslance pritegnilo v vladno večino in k vladi. »Slovanski Enoti« očitajo, da je sestavljena iz ljudi, ki so najrazličnejših mišljenj, in da je zato nezmožna vladati ali sestaviti kak program za delo v zbornici, ki bi bil res izpeljiv. Očividno se ti ljudje, ki stoje pri vladnih jaslilih, ne zavedajo, da bijejo s takim očitanjem same sebe po zobeh. Kje si je pa mogoče misliti bolj pisano vladno večino, kot je sedanja? Nemški svobodomiselnici sede skupaj s krščanskimi socialci, liberalci, ki se jim kar lasje ježe, če le slišijo o reformah v demokratičnem ljudskem smislu, so v najlepši slogi z možmi, ki so odkriti prijatelji socialnega napredka in modernih socialnih reform. Najbolj navdušeni avstrijski domoljubi se bratijo z Vsenemci, ki hrepene po Prusiji, kot judje po Jeruzalemu, ko so bili v sužnjosti, in z laškimi neodrešenci. Sploh, ljudje najrazličnejših verskih, narodnih, gospodarskih naziranj tvorijo godljo, ki se danes imenuje avstrijska vladna večina. In vendar ne pride nobenemu teh gospodov na misel, da bi lepodvomil, ali je sedanja vladna večina zmožna vladati ali ne, ker je tako »šekasta«. Koliko truda slovanskih poslancev je bilo treba, da so pripravili vlado in njeno večino do tega, da sta pričeli priznavati, da je sedanja večina premajhna? Seveda se bodo ti ljudje, ki hočejo napraviti razdor med Slovani, da bi potem zopet lahko neovirano vladali proti njim, precej urezali s svojimi poizkusmi. Zakaj ravno taka prizadevanja kažejo, da je tesnejša zveza vseh slovanskih poslancev tako potrebna, da bi se morala sedaj ustanoviti, če bi je še ne bilo. — Ob koncu zadnjega zasedanja državnega zbora se je pa tudi dogodilo nekaj, kar je zlasti važno za nas Slovence. Kakor znano, so izročili finančnemu odseku vladno predlogo glede laške pravne fakultete na Dunaju. Glede te stvari je sklenila »Narodna zveza« vseh jugoslovanskih poslancev že poleti, da nastopi odločno proti temu, da bi Lahi dobili visoko šolo v Trstu, in da ne bo dovolila laške fakultete, če se obenem ne zagotovi slovensko vseučilišče v Ljubljani. Ta sklep je sklenila podpirati tudi »Slovanska Enota«. Sedaj je pa sklenila »Jugoslovanska zveza«, v kateri so naši liberalci in Hrvati, da bodo sicer glasovali zoper Trst, kot sedež laške fakultete, da so pa splošno zadovoljni z vladno predlogo. Po kranjsko povedano se to pravi, da jim je prav, da dobe Lahi vseučilišče, če mi Slovenci za to kaj dobimo ali pa nič. Ta korak »Jugoslovanske

zveze« je pojasnil marsikaj. Jasno je, zakaj je liberalni dvorni svetnik Ploj prepustil popolnoma poslancu Gostinčarju, da je moral ovirati razpravo o laški fakulteti v odseku skozi več sej čisto sam, da je preprečil, da Lahi že preje niso dobili svoje visoke šole. Sedaj vemo, zakaj se nekateri gospodje tako potezajo za to, da bi se v Pragi vpeljala slovenska predavanja na univerzi. Boje se namreč, da bi slovensko vseučilišče ne bilo čisto po njihovem okusu, namreč tovarna publici svobodomiselnih public, kakor prihajajo iz Masarykove šole iz Prage. Boje se, da bi slovenska univerza dobila za profesorje res moške, katerim bi ne bila prva stvar boj proti veri in cerkvi, temveč resna veda. Zato pa delajo z vsemi sredstvi, da bi preprečili ustanovitev slovenskega vseučilišča. Najlepše pri vsej stvari pa je to, da pravijo poslanci »Jugoslovanske zveze« v svoji izjavi, da so za to svoje stališče pridobili tudi naše poslance in »Slovansko Enoto«, dasi nihče izmed teh za to stvar sploh vedel ni. Liberalni poslanci so zopet enkrat dokazali, da jih ni v prvi vrsti skrb blagor lastnih volivcev, temveč da so pripravljeni iz strankarskih ozirrov izdati tudi največje narodne zahteve. — Meti češkega in nemškega ministra kranjske namerava baje vlada zopet v kratkem zasesti. — Na Češkem so ustanovili v zadnjem času novo češko obrtno stranko, tako, da je sedaj na Češkem ravno popolen ducat strauk.

OGRSKO.

V ogrskem državnem zboru so se vršili 21. t. m. dogodki, ki Mažarom niso nič kaj v čast. Ko se je namreč prebralo naznanilo, da se drugi dan zaključí državni zbor, so protestirali proti temu poslanci opozicije, češ, da je zaključitev v sedanjih razmerah nezakonita. Ko se je oglasil k besedi ministrski predsednik Hedervary, je nastal v zbornici grozen vihar, in poslanci mu niso pustili govoriti. Ko je hotel narekovati svoj govor stenografom, so ga poslanci napadli, in začeli so frčati proti njemu tintniki, priprave za užigalice, težke knjige in druge stvari. Hedervary je bil precej ranjen in je močno krvavel, ravno tako tudi poljedelski minister Serenyi, ki mu je hotel pomagati. Lahko sta ranjena minister deželne brambe in nek poslanec. Napadalcu se na predsednikov poziv niso hoteli naznaniti sami, zato se je pričela preiskava. Bivši justični minister Polonyi je na sumu, da je ves napad pripravil. Pretepev so se udeležili Justhovci, in je sedaj proti 27 poslancem te stranke uvedena preiskava. — Državni zbor je bil zaključen 22. t. m. s prestolnim govorom, ki ga je prebral nadvojvoda Jožef, kot namestnik cesarjev. Justhovci in Košutovci se zaključitve niso udeležili, ministrski predsednik in poljedelski minister sta prišla obvezana. — Bivši ministrski predsednik Wekerle sploh ne namerava več kandidirati v državni zbor. — Socialni demokrati so že izdali

volivni oklic, v katerem zahtevajo splošno in enako volivno pravico in zaplenitev cerkvenega premoženja.

AVSTRIJA - RUSIJA.

O pogajanjih med Avstrijo in Rusijo krožijo sedaj po listih zelo nasprotujoča si poročila. Nekateri trde, da se ni doseglo sploh nič več, kot da se prične vršiti zopet redno občevarje med obema vladama, ki so ga bile znane napetosti prekinile. Druga poročila trde, da se je dosegel sporazum glede Balkana, po katerem priznata obe države ono stanje na Balkanu, kot je bilo pred nespornazumljenjem, in obe državi skrbita, da se zagotovi miren razvoj malih balkanskih držav in obstoj sedanje vlade na Turškem. Govori se pa tudi o neki tajni pogodbi, ki določa mnogo točk glede balkanskega vprašanja. Gotovega torej še ni nič, res pa je, da bi bilo v interesu obeh držav, da bi se njune vlade bolj zblížale in zedinile zlasti glede Balkana.

BALKAN.

Četudi se stavi zvezi balkanskih držav, ki jo podpira zlasti Rusija, na pot tisoč ovir, se vendar zdi, da bo prišlo vsaj do gospodarske združitve slovanskih držav na Balkanu. Sedaj se trdi čisto za gotovo, da sklenejo Srbi in Bolgari v prav kratkem času carinsko zvezo, kar so enkrat že poizkušali, a sta to preprečili Avstrija in Turčija. — Avstrijski finančniki sedaj obžalujejo, da se je to zgodilo in priznavajo, da bi bila storila Avstrija boljše, če bi bila sama sklenila carinsko zvezo s Srbijo, Bolgarijo, Rumunsko in Črnogorjo. S tem bi si bila pridobila prijateljstvo teh držav in bi se bila ognila mnogim neprilikam. — Ob turško-črnogorski meji je prišlo do krvavih bojov med Črnogorci in Arnavti, ki tvorijo turško vojaško mejo proti Črnogori. Boji trajajo že par dni. — Grški kralj bode sklical grško narodno skupščino in razpustil vojaško ligo. — Sultan namerava v maju vrniti obisk bolgarskemu carju in srbskemu kralju. Prej se pa še sestane na Črnem morju z ruskim carjem.

BOSNA.

Volitve v sabor se bodo vršile v maju, in sicer je vlada razpisala za dan 18. maja volitve za tretjo kurijo, 23. za drugo, 25. za drugi volivni razred in 28. za sabskega predsednika, ki ga imenuje cesar, bo imenovan menda bivši predsednik hrvaškega sabora Vaso Gjurjevič.

AMERIKA.

Med Zedinjenimi državami in Kanado preti izbruhni carinska vojska, ki bi zelo oškodovala industrijo Zedinjenih držav. Vsa pogajanja glede trgovinske pogodbe med obema državama so ostala brezuspešna. Kanada ima trojni tarif. Najnižji velja za Angleško, srednji za one, ki imajo trgovinske pogodbe s Kanado, za druge države pa najvišji. Zedinjene države bi bile hudo

prizadete, ker uvažajo v Kanado dvakrat toliko blaga, kot ga dobe iz nje in imajo sploh do 60 odstotkov vsega uvoza v Kanado v svojih rokah.

LISTEK

Rabeljski voz.

Leta 1590. je stanoval v Norimbergu na vinskem trgu meščan Nikolaj Mufel. Z obsežno trgovino si je bil pridobil veliko premoženje. Ko je šel v pokoj, je svoj denar še množil z izposojevanjem na visoke oderuške obresti. Imel je edinega sorodnika nečaka Lenarta, ki pa ni bil kaj prida; zato je nameraval oporoko tako narediti, da se Lenart obriše pod nosom, denar se pa obrne za mestne ustanove.

Nekega jutra pa najdejo starega moža v njegovi spalnici — obešenega. Preiskava je dognala, da se Mufel ni usmrtil sam, ampak da se je zgodil zločin. Bila so namreč očitna znamenja, da je bil najprej udarjen na glavo in potem zadavljen; truplo pa je bilo obešeno s pomočjo vrvi na kavelj v stropu, brez dvoma zato, da bi se mislilo na samomor. Dognalo se je tudi, da je manjkalo nekaj denarja, vrednostni papirji pa so bili nedotaknjeni.

Sum je takoj padel na nečaka. Znano je bilo namreč, da je po mestnih beznicah večkrat pretil in se divje rotil, da mora hitra smrt pobrati strica. Sumljivo je bilo tudi, ker so ga videli pozno zvečer v tisti noči, ko se je zgodil zločin, blizu stričeve hiše na vinskem trgu. Prijeli so ga tedaj v njegovem stanovanju; našli so pri njem precej denarja, o katerem je trdil, da ga je priigrall tisto noč v gostilni. Roke je imel nekoliko razprskane, in sklepali so, da je rane dobil, ko je izvršil grozno dejanje. Sam je seveda trdil, da je ponoči padel in se pri padcu poškodoval. Sodnik ga je resno pozval, naj odkrito prizna svojo krvavo krivdo, toda on je trdovratno trdil, da je nedolžen.

Ker Lenart ni hotel krivde priznati, je bilo sklenjeno, ga mučiti, če treba, na najhujši način. Toda že, ko so mu dejali vijake na palce in mu je pri tekla kri izpod nohtov, je obdolženec od bolečin premagan izjavil, da hoče vse priznati, kar žele od njega. In pri strogem izpraševanju je priznal, da je umoril strica Nikolaja in ga oropal, češ ker ga je ta sovražil in ga hotel razdediti. Tako je upal priti vendarle do lepega premoženja. Napravil je pa vse tako, da so vsi morali misliti na samomor. Po tej izjavi je sodišče imelo jako lahek posel. Lenart je bil soglasno obsojen k smrti. Določeno je bilo, da ga bodo prvi ponedeljek na kravji koži vlekli na morišče in tam obesili s tisto vrvjo, ki jo je on rabil pri umoru svojega strica.

Mojstru Urhu Hipelnu, dobro plačanemu rabeljnu norimberškemu, je bilo torej ukazano, naj vse potrebne pripravi za izvršitev obsodbe. Poda se tedaj s sodnijskim pisarjem na vinski trg v hišo umorjenega, kjer je v zaklenjeni spalnici še visela vrv s stropa. Hipel da prinesti lestvico in gre po njo pod strop, da sam sname vrv. Toda nenkrat ostrmi in glasno vzklikne; kaj poj preneha z delom in ves iz sebe skoči na tla.

»Lenart Mufel ni obesil svojega strica! zakliče. »Nedolžen je; le vsle muk je priznal krivdo. Vozel, s katerim visi vrv na kaveljnu, je — rabeljski voz. Le ljudje mojega posla ga znajo zavozljati, sicer pa nihče drugi, ker je to samo nam znana skrivnost. Zato trdim, da je moral biti zločinec ali rabelj ali rabeljev pomočnik. Bil je tako razmišljen ali pa tak neumen, da je naredil tak voz, ki ni pomislil, da se na ta način lahko izda. Res čudna so pota božje previdnosti, ki je odkrila nedolžnost obsojenca še v zadnji uri!«

Takoj se je stvar naznanila sodnikom, ki se podajo v Muflovo hišo, kjer jim mojster Hipel vse še enkrat razloži. Po dobrem preudarku pridejo sodniki do sklepa, da je Lenartu pomagal ali rabeljski pomočnik ali je pa pri vse stvari res popolnoma nedolžen. Eden izmed sodnikov gre torej k obsojenca v ječo.

Vpraša ga: »Kdo je tvoj sokrivca, ki ti je pomagal?«

Lenart odgovori: »Nisem imel nobenega sokrivca.«

»Toda čudnega vozla vendar nis sam naredil.«

»Kakšen voz?«

»Tistega na vrvi, na katero si obesil svojega strica v spalnici.«

»Ne razumem vas.«

»To je voz, kakoršnega zna narediti le rabelj ali njegov pomagač.«

»To mi je še večja uganka.«

»Priznaj!«

»Nimam več kaj priznati. Vse, kar ste hoteli od mene vedeti, sem že priznal.«

»Dati moraš še natančnejše pojasnilo!«

»Ne morem.«

»Moraš. Pomisli!«

»Ali me hočete še enkrat mučiti?«

»Ne. Toda povej resnico!«

»Dobro, poslušajte! Jaz sploh nisem umoril svojega strica, tudi nisem čisto nič prizadet pri tem umoru. Toda vse je govorilo zoper mene in ko mi je pri tekla kri izpod nohtov, sem vsled stranske bolečine in ker sem se bal še večjega muk, raje pripoznal krivdo.«

»Ali je to res tako?«

»Pri Bogu — čista, sveta resnica!«

»Potem blagor ti, če si govoril resnico.«

Ko je sodnik zapustil ječo, Lenart kmalu spozna, da se je njegova zadeva obrnila na dobro. Že čez eno uro ga postavijo v boljšo ječo.

Uvedla se je nova preiskava, ki je imela vspeh. Dognali so, da se je ravno v istem času nek rabeljski pomočnik z Augsburga, po imenu Melhijor Gruert, z nekim drugim potepuhom potikal po Norimbergu. Prijeli so oba, Gruerta v neki gostilni, kjer je že več dni nov popival in denar zapravljal.

Kmalu sta oba priznala svojo krivdo ter sta bila oba obsojena k smrti.

Nedolžni Lenart je bil med tem izpuščen iz ječe. Ta strašni dogodek je nanj napravil jako dober vtis. Opustil je svoje lahkomišljeno življenje in je postal čisto drugačen človek. Sedaj je res podedoval veliko stričevo premože-

nje, ker Nikolaj Mufel vsled svoje nepričakovane smrti ni mogel napraviti nameravane oporoke. Še dolgo vrsto let je živel Lenart v lepi hiši na vinškem trgu, spoštovan od svojih sosesčanov.

RAZGLED PO DOMOVINI

Odprto pismo »Miru«, glasilo kranjskih Slovencev na Koroškem, pišejo liberalci v »Slovenskem Narodu« in napadajo katoliško misleče koroške Slovence, ker ne zaupajo več Cirilmetodariji, ki je očitno pokazala, da ji ni le za Slovenstvo, ampak v prvi vrsti za liberalsko gospodarstvo. »Slovenec« je prinesel članek, v katerem poziva Slovence, naj po svoji moči prispevajo za povzdigo narodnih potrebščin na Koroškem in zlasti za Slovence v Rožu. Članek »Narodov« pa je prišel ravno iz roke dopisnika liberalnega »Naroda« iz Sv. Jakoba v Rožu. To je naravnost izdajstvo. V trenutku, ko »Slovenec« pozivlja Slovence, naj se ozro na tolikokrat opisovan tužni Korotan, Korošec sam udarja po slovenskem glasilu. Res, če slepa strast more voditi tako daleč. Kljub temu napadu se zavedamo svoje narodne dolžnosti in pozivljamo še enkrat: Rož je v nevarnosti pred nasiljem prodirajočega nemštva, kolikor kdo more, naj pošlje za »narodno obrambo«, da rešimo, kar je v naši moči, Slovence ob naši meji. Dopisniku »Naroda« pa moremo klicati le eno ime, ki ga zasluži, namreč — izdajalec.

Slovensko vseučilišče in slovenski liberalci. Že preneznosno je postalo pisarjenje v liberalnih časopisih glede govora državnega poslanca Gostinčarja o slovenskem vseučiliščem vprašanju. Kak govor je imel Gostinčar, je poročal »Slovenec«. Govor je res temeljito sestavljen in je vzbudil v državni zbornici vseobčo pozornost. Huda zavist liberalcev le more voditi tako daleč, da počitajo S. L. S., da se ne briga zadosti za slovensko vseučilišče. Mi pa, ki razumemo bolje poznamo, moramo biti hvaležni, da je pokazal Gostinčar, da se za slovensko vseučilišče ne zanimajo samo frakarji, ampak vse Slovenstvo.

Liberalci hočejo na vsak način fahati javnost, da so se pogreba pesnika Medveda udeležili tudi kamniški »Sokolci«. Obrnili smo se na popolnoma meročajno mesto in dobili potrdilo, da se liberalni »Sokolci« Medvedovega pogreba niso udeležili, — kajti bilo jih je sram, ker jih je premalo, da bi koralili ob mnogobrojni udeležbi »Orlov«.

Vse na račun klerikalizma. Karkoli se v deželi zgodi, da ni povšeči liberal-

cem, vse natvezejo na račun klerikalizma. Da se ustanovi v Kandiji pri Novem mestu poštni urad, je zopet delo klerikalizma. To jamranje nam je čisto umevno, saj mora biti na račun klerikalizma, ko nima liberalizem več veljave. Povemo pa tudi lahko sami, da crka res po vsej deželi liberalizem na račun klerikalizma, a ta klerikalizem, kaj je? Nič drugega, kot volja ljudstva, ki odvrta od sebe liberalno komando. V tem duhu pa le naprej na račun klerikalizma proti liberalizmu!

Kontrole pri deželni odboru, pravijo liberalci, da pogrešajo. Prava norost je že, ki se vidi iz njih pisave v »Slovenskem Narodu«. Pišejo, da prej, ko so vladali v deželi liberalci, ni bilo treba nohenega nadzorstva, ker so bili sami modri možje, sedaj pa je na vsak način potreba strogega nadzorstva, ker niso liberalci v večini. Preneumno! Vsakemu je vendar znano, da so liberalci tako zavozili ravno z deželnim gospodarstvom, da mora dežela še danes trpeti radi zanikrnosti teh »modrih« mož, ki so, hvala Bogu, potisnjeni za vselej od deželnega odbora.

Premeščen je č. gosp. Alojzij Jerič, kaplan v Staremtrgu pri Kočevju, za župnega upravitelja na Vrh pri Vinici. — Č. g. Valentin Aljančič, župnik v poklju, živeč v Hrastju pri Kranju, je imenovan za knezoškofijskega duhovnega tajnika.

Zemljevid slovenskega ozemlja izda »Slovenska Matica«. Stal bo kakih 20.000 kron, vsled česar se naj naročniki že naprej oglašé, da ne pride »Matica« v težke neprilike.

Novo slovensko župnijo v Ameriki so ustanovili Slovenci v Sheboganu s č. gospodom J. Černetom na čelu.

Škoda v naših gozdovih vsled snežnih zametov se še-le sedaj prav pozna in je v nekaterih krajih res velikanska, neprimerno večja kot se je splošno mislilo. Trpelo je zlasti mlado drevje in med tem najbolj smreke in jelke, ki leže ponekod kar križem po tleh. Posestnikom je svetovati, naj čimprej otrebijo gozdove. Okrog Vrhnike je več posestnikov, ki imajo gotovo po 20.000 kron škode v gozdovih vsled snežnih zametov.

Ljudsko šolstvo. Enorazrednica se ustanovi na Lipoglavu pri Šmarjah, vzporedna razreda se ustanovita na šoli na Češnjici pri Loki in št. Vidu nad Ljubljano. Novo šolsko poslopje se bo gradilo za dvorazrednico v Polšniku pri Litiji. Proračunjena je stavba na 32.000 kron.

Za kruhom. Čim bolj gre spomlad v deželo, tem silnejše ljudstvo zapušča domačo grudo in sili preko morja iskat srečo v Ameriko. V torek se je zopet odpeljalo 100 Makedoncev, 18 Hrvatov in 32 Slovencev. Žalostno!

Slovenski strah v Gradcu. Občinski odbor v Nemškem Gradcu je sklenil ustanoviti odbor za varstvo nemškega značaja graškega mesta iz strahu pred Slovenci.

Drugi mlekerski tečaj priredi deželni odbor v času od 15. aprila do 15. septembra t. l. na zadružni mlekarni na Vrhniki. Na tečaj bo deželni odbor sprejel 14. učencev. Na Kranjsko pristojni učenci plačajo za hrano, stanovanje in pouk za cel čas tečaja 150 K, izvenkranjski učenci pa 250 K. Šestim na Kranjsko pristojnim učencem podeli deželni odbor v ta namen podporo po 150 K, dvema pa po 75 K. Prošnje za vsprejem je vlagati na deželni odbor do 5. aprila t. l. Prošnjam je priložiti dokazila o dovršeni starosti 16 let, o domovinski pravici, o primernem zdravju in lepem vedenju. Učenci, ki se bodo učili do cela ali polovico na lastne stroške, morajo priložiti tudi obvezno pismo starišev ali njih varuhov, da bodo plačevali zanje oskrbnino.

Nabirajte rabljene pisemske znamke v korist obmejnim Slovincem! Do danes smo prejeli iz raznih krajev Kranjske, Nemške, Amerike in Afrike že 184.143 znafnk. Dobrodošle so znamke vseh držav, čim starejše in redkejše, tem boljše so. — Naslovi naj se pošiljate na: Leopold Puhar, typograph, Ljubljana, Katoliška tiskarna.

Gorenjske novice

g Gospodinska šola v Repnjah na Gorenjskem začne drugi gospodinski tečaj prvega maja za notranje gojenke. Pismene prošnje in tozadevna vprašanja naj se pošljejo do 25. aprila na spodnji naslov. Dekleta se vzgajajo v gospodinstvu, šivanju, likanju, vrtnarstvu, živinoreji itd. Vsprejemajo se dekleta iz kamniškega okraja, pa tudi iz cele dežele. Ker je kraj izredno zdrav in miren in so gojenke tudi v dušnem oziru z vsem preskrbljene, je upati, da se dovolj gojenk oglasi za ta tečaj, ki bo trajal 6 mesecev. — Vodstvo gospodinske šole v Repnjah. P. Vodice na Kranjskem.

g S Suhe nad Kranjem. Knjižnica »Slovenske dijaške zveze« priredi na Belo nedeljo, dne 3. aprila, ob pol štirih in naslednji dan na praznik Oznane Marije Device, dne 4. aprila, ob isti uri veselico v prostorih ga. Jakoba Basaj. Na sporedu sta dve igri: dr. J. Ev. Krekova igra »Tri sestre« in burka enodejanka »Zamorec«. — V slučaju lepega vremena je prosta zabava na vrtu. Igra pa se vrši obakrat ob vsakem vremenu. Pridite obilno! Za zabavo bo dobro preskrbljeno. Kdor je zadržan prvi dan, naj si privošči to veselje drugi dan.

g V Begunjah na Gorenjskem se je ustanovilo katoliško slovensko izobraževalno društvo.

g Iz šentpeterskega Posavja. Še nikoli nisem pisal v »Domoljuba«. Danes prvič pošljem, prosim gospod urednik, popravite da bodo stavki pravilni. Dolgčas je bilo pri nas in mirno in zaspalo. Sedaj se je začelo nekaj jasnosti. Ustanovili smo katoliško izobraževalno društvo, in se je oglasilo veliko članov in članic in se še oglašajo. Najeli smo dve sobi pri gospodu Janezu Zupanu ali pri Gorencu. Kar je potreba v sobi, smo napravili s tem, da je vsak nekaj podaril. Nekateri so dali les za stole, eden je daroval omaro, dekleta so kupile luči in naredile zastore, nekaj smo pa kupili. Imeli smo že trikrat predavanje. Dobili smo tudi pridnega učitelja za petje. Vsako nedeljo popoldne nas podučuje. Najbolj težko čakamo, da bomo v cerkvi zapeli, morebiti da bomo pri šmarnicah že peli v domači cerkvi. Če mislimo nazaj na božične praznike, ali na nedelje, v katerih smo imeli božjo službo, moremo reči, da je bilo dolgočasno, ker nismo slišali nikoli nobene pesmice. Pa upamo, da bo z naprej drugače. Z naprej bo pri svetih mašah prepeval društveni zbor, in naš gospod učitelj bo igral na harmonij. Harmonij smo kupili in ga bomo rabili v društvu, kadar bo pa v cerkvi kakšna pobožnost, ga bomo pa dali v cerkev. Pobirali smo odborniki po celi soseki za harmonij. Reči moramo, da so ljudje navdušeno dajali za to veliko potrebo.

61

Zahvaljujemo se tistim, ki so kaj darovali Bogu v čast in sv. Martinu, nam pa v izobrazbo. Povrne naj jim Bog z oklo srečo in zdravjem. Darovali so pa tile: Iz vasi Hrastje: Janež Ivan. 1 K. Jager Jakob 2 K. Kamnar Janez 1 K. Janče Bolta 1 K. Kamnar Ivan (Pršin) 2 K. Janez Ježek 60 v. Boc Franc 2 K. Valentin Povčnik 1 K. Ivan Dolničar 2 kroni. Frančiška Mihelič 2 K. Franc Bolta 2 K. Franc Mihelič 2 K. Manica Jama 1 K 20 v. Mihael Bolta 2 K. — Iz vasi Šmartno: Peter Pleško 4 K. Janez Zajc 2 K. Anton Presetnik 4 K. Uršula Mihelič 2 K. Janez Ertac 8 K 60 v. Mihael Ambrož 1 K 20 v. Ivan Pleško 4 K. Janez Zajc 2 K. Franc Avšič 5 K. Ignacij Zupančič 3 K. Ivan Marovt 6 K. Anton Hribar 6 K. Franc Zajc 40 v. Valentin Plevnik 4 K. Franc Keber 4 K. Marija Ambrož 3 K. Janez Pleško 2 K. Frančiška Dolničar 1 K. Franc Presetnik 2 K. Franc Lenarčič 2 K. Franc Dolčič 2 K. Franc Malnar 1 K. Jera Velepčič 1 K. Mana Tomašič 60 v. Reza Dolčič 1 K 20 v. Franc Kačar 1 K 20 v. Franc Lenarčič 80 v. Marija Lenarčič 2 K. Matija Plevnik 1 K. Katarina Marovt 50 K. Marija Rus 20 K. Martin Bolta 10 K. Ana Marovt 10 K. Matevž Kolar 3 K. Franc Bobnar 5 K. — Iz vasi Obrije: Bevc Jožef 2 K. Magdalena Bolta 1 K. Jeras Marija 2 K. Neža Jerman 2 K. Franc Bolta 3 K. Cila Bolta 2 K. Katarina Remec 3 K. Jožef Škotin 2 K. Seršen Gregor 1 K. Franc Uranič 40 v. Marija Bolta 60 v. Uršula Gavtroža 3 K. Neža Plevnik 2 K. Ivan Plevnik 3 K. Matija Kačar 5 K. Franc Semrajc 1 K. — Zahvalimo se pa tudi tistim, ki so nam dali ne v denarjih, ampak v besedah. Ena je rekla, da ima sama dosti opravkov, drugi so rekli, da je to vse skupaj neumno, eden pravi, da ne more poslušati teh čmrlejev na koru (misli je harmonij), in da ne more moliti pri službi božji. Mi mu povemo nazaj, da ga čmrli ne bodo motili pri molitvi, da včasih morebiti ne moli, so vzrok zvonovi, ki iz zvonika ne zvonijo, kadar bi morali. Lepo so včasih peli ti zvonovi, sedaj pa ne več, ker se eden noče več potruditi. Treba se je le nekoliko skup vzeti, in tudi zvonovi bodo peli o pravem času. — Še enkrat vsem skupaj: Bog plačaj. Videli boste, da ste s tem dobrim delom pomagali mladini k izobrazbi in tudi v cerkvi boste slišali, zakaj so šli vaši denarci. Gospod urednik, če boste potrpežljivi z mojim pisanjem, bom pa drugič še kaj povedal!

g Iz Polhovega gradca. Sv. Misijon smo imeli pretečeni mesec skozi 8 dni. Od 12. do 20. marca so neumorno delovali v spovednici in na prižnici č. gg. lazaristi Nežmah, Nastran in Plančarič. Pri vsakem govoru, trije na dan, je bila cerkev polna domačih in precej tujih župljanov. Obhajanih je bilo do 2000 vernikov, domačih in nekaj tujih. Bodi gg. misijonarjem na tem mestu izrečena najlepša zahvala. Prepričani naj bodo, da bo njih trud obrodil obilen sad. — Novega orgnista v osebi g. Iv. Kacin smo dobili pred do-

brim mesecem. Da je res izurjen organist, je kazalo petje, posebno še med sv. misijonom. Pela se je zelo precizno Kempterjeva maša na dan sv. Jožefa, ob drugih dnevih pa druge mašne pesmi, vse v največjo zadovoljnost. Pa ne samo organist je g. Kacin, ampak tudi izdelovatelj harmonijev. Stanuje v rojstni hiši skladatelja Riharja, kamor se je preselil s svojo delavnico iz Otaleža. Njegov harmonij zadovolji vsacega. Podpirajmo domačo obrt! — Z n o v o c e s t o s o ž e p r i č e l i. Hrvatje so se že vrnili, pa vsi ne morejo dobiti dela, ker je cesta že pri koncu in ker tudi domači delavec rad kaj zasluži. Če ga tu ne dobe, ga dobe na belokranjski železnici, kamor odrinejo, kakor hitro se začne graditi. Začne se pa graditi baje kmalu. — E l e k t r i č n o r a z s v e t l j a v o misli napeljati v svojem gradu velerodni gospod grajščak. Tudi župnijsko cerkev hoče blagi gospod električno razsvetliti. Z delom za grad so že začeli. Da bi jim le šlo vse gladko izpod rok! — Marijina družba je dobila krasno zastavo, delo g. Sattner, ki se je ob sklepu sv. misijona blagoslovila. Dekleta Marijine družbe smejo biti pač ponosne na to lepo zastavo.

g Iz Stare Loke. V nedeljo, dne 20. februarja je daroval v cerkvi sv. Štefana v Chicagi v Ameriki naš rojak č. g. Anton Schiffrer prvo sv. mašo; pač slovesen trenotek, katerega se bodo z veseljem spominjali ne samo č. g. novomašnik sam, ampak sploh vsi ameriški Slovenci, ki so se udeležili te izvanredne slovesnosti. Njegovi slovenski rojaki so kar tekmovali, kako bi lepše okrasili cerkev, ali sicer primerno povzdignili slavnost, počastili č. g. novomašnika. K slavnosti so prihitela vsa slovenska katoliška društva z zastavami. Med ubranim zvonjenjem zvonov in spremstvom belooblečenih deklet je spremljala častita duhovščina gospoda novomašnika prvič pred altar Gospodov. Prsa katoliških mož so krasili društveni znaki. — Ginljiv je bil prizor, ko so naši vrli slovenski pevci zapeli v prvi pozdrav po stari slovenski navadi: »Novomašnik bod' pozdravljen«. Skoraj nobeno oko ni ostalo suho, ko je njegov brat, č. g. župnik Janez Ev. Schiffrer, v vznešenih besedah razložil pomen in nalogo katoliškega duhovnika. Sklenil je svoj govor s prošnjo do brata, naj se pri svoji prvi daritvi spomni rajnega očeta in drage matere, ki sedaj v daljni domovini moli in prosi za svoje sinove. Po končani cerkveni slavnosti se je č. g. novomašnik ganljivo zahvalil vsem cenjenim udeležencem. — Tudi mi želimo č. gospodu obilo blagoslova božjega, da more neutrudno delati za zvečanje duš naših ameriških rojakov. — Ta novomašnik je dobil prvo službo v Rocksprings ter bo deloval med slovenskimi rojaki.

g Iz št. Jakoba ob Savi. Ako kdo z glavo buta ob zid, naj ne dolži drugih, če ga bo bolela. Sila kola lomi in na Francoskem še nismo. Stvar je ta-le: Naš nadučitelj ima posebno veselje ka-

zati svojo oblast nad šolsko zastavo. Pri raznih prilikah in slovesnostih se je že prejšnja leta branil izročiti šolsko zastavo. Dobrim župljanom je jela ta upornost presedati in napravili so si leta 1908 s prostovoljnimi doneski novo šolsko zastavo, s katero naj bi razpolagali sami. Vsled posredovanja gospoda c. kr. okr. šolskega nadzornika so jo lani vendarle izročili v shrambo g. nadučitelju, toda pod izrecnim pogojem, da z zastavo razpolaga krajni šolski svet. Ta pogoj je sprejel in podpisal tudi gospod nadučitelj. Toda obljubiti in izpolniti je preveč. Nedavno je bil sklenil krajni šolski svet, naj letos šolska mladina gre z velikonočno procesijo, kakor marsikje drugje. Gospod nadučitelj se je protivil, češ, da so počitnice, a ker je gospod župnik jamčil za nadzorstvo, je bila zadeva navidezno rešena. Zastava se je sicer prinesla v cerkev, a le zato, ker je bil nadučitelj baje vsled nekega njemu znanega vpliva zadržan braniti čast šolske zastave, toda ostala je v cerkvi in šolarji se je ne pritaknejo v strahu, da bi ne bili kaznovani. Župnik je moral, ko je razvidel položaj, ukreniti, da sta šla po njo cerkvena strežnika. Gospod nadučitelj je šolarjem prepovedal nesti šolsko zastavo, češ, da so počitnice. Ali je vaša pamet, gospod nadučitelj, že tako zelo alkoholizirana, da ne veste, da so počitnice zaradi pobožnosti velikega tedna? In kaj pravite vi skrbni stariši k taki vzgoji? Čegavi so otroci, ali vaši ali njegovi? Ne počitnice, ampak vaše proticerkveno srce je krivo, da ste se zaleteli v zid, gospod nadučitelj! Le ne sklicujte se preveč na tiste paragrafe, ki utegnejo morda tudi proti vam obrniti svoje rožičke. Ljudska potrpežljivost se bo stekla, in stene, ki so dozda molčale iz usmiljenja do vaše nedolžne rodbine, utegnejo izpregovoriti in tedaj si nasledke sami sebi pripišite. Šolsko zastavo pustite krajnemu šolskemu svetu, naj svobodno z njo razpolaga, in ne vtikajte se v pravice starišev, da si ne opečete prstov. Vaš liberalni plevel pa v št. Jakobu še ne bo šel kmalu v klasje, le iz glave si izbijte to domišljijo.

g Gorje-Bled. Gasilno društvo priredi v nedeljo, dne 3. aprila, veselico z obsežno tombolo v prostorih gosp. Kunsteljna v Gorjah, h kateri se uljudno vabite domači in tuji. Ob lepem vremenu imate v Gorje krasen in prijeten prehod. Ako ste že namenjeni kam, pridite k nam, ne bo vam žal. Bomo že skrbeli, da se ne boste dolgočasili. Na sporedu je: tombola, šaljiva licitacija, prosta zabava, resni in šaljivi pogovori. Godbeni klub bo igral v korak in skok. Pevski zbor bo pel mične narodne in umetne pesmi. Ako ne bo zadržan, prišel bo tudi posebne vrste šaljivec, ne vem odkod, ki bo posebno skrbel za to, da se ne bo kdo dolgočasil. — V nedeljo, dne 3. t. m., imajo tudi krščansko-socialni železničarji od Jesenic notri do Podbrda svoj sestanek po § 2. tu pri nas v Gorjah v društveni dvorani. Na se-

stanku bo govoril gospod deželni poslanec Ivan Piber in pa naš gospod kaplan Langerholc. Čuje se, da prihiti na ta sestanek tudi gospod državni poslanec Jožef Gostinčar. Pričakovati je obilo udeležbe.

g Na Sovodnji št. 18, župnije Nova Oselica, je umrl po dolgem bolehanju previden s sv. zakramenti dne 25. t. m. Janez Frelj po domače Opaltar v 65. letu svoje starosti. Priporoča se prijateljem in znancom v spomin!

g V Hrašah pri Smledniku je umrl dne 16. t. m. 65letni Gašper Knific, dolgo let cerkvenik in oče g. dr. Iv. Knifica. Bil je dober oče, skrben gospodar in zvest katoličan. Svojo zelo dolgo in mučno bolezen je prenašal prav potrpežljivo in ves udan v voljo božjo. Pogreb 18. t. mes. je imel zelo slovesen, spremljalo ga je sedem gospodov na pokopališče sv. Urha v Smledniku. Naj v miru počiva. Spoštovani rodbini, posebno pa še dr. Ivanu, naše sožalje. — Iskrena zahvala vsem gospodom in pogrebem za spremstvo na pokopališče.

Dolenjske novice

d Iz št. Lovrenca se poroča: Kako so razgrajči pobožni postali. Znano je še, kako so razsvetljeni fantje lansko leto kazali v cerkvi svojo moč z razbijanjem. Ko so imeli biti kaznovani, so napravili orožniki poročilo, da je bil le navadni šum. Letos so dobili fantje zavoljo tega še večjo korajžo. »Lani smo ključarja pretepli, letos bomo pa župnika.« Z velikimi pušlji so prišli fantje in fantiči v prostor pred zakristijo. Šolarji so bili pred oltarjem. Ko se je začel blagoslov, se je začelo bolj redko razbijanje, ki ni bilo več šumu podobno. Petnajstletni fantek potrkna na zakristijo in pokliče ključarja (seveda na korajžo). Po blagoslovu je maševal pater, župnik pa gre v sredo med razgrajče k stranskim durim in začne na glas moliti rožni venec. Šum je utihnil, razgrajči so molili. Le tri je rožni venec tako prijel, da so jo precej odkurili. Le eden je še na vsakih pet minut zavihtel z vso močjo svoj pušelj, mali fantalini so jih včasih premaknili, drugače je bil vzoren red. Izmolili smo vse tri dele rožnega venca. Mnogi že celo leto niso toliko molili v cerkvi, ker ob nedeljah pridejo navadno le do cerkve ali do gostilne. Pri darovanju so se tudi pobegli vrnili in začeli pobožno moliti. Pri sanktusu pravi župnik: »Zdaj moramo pa poklekniti« in vsi so pokleknili. Precej po povzdigovanju so nekateri vstali: »Zdaj je sv. Rešnje Telo na oltarju, morate klečati!« — »A tako!« in so pokleknili. Ko smo končali rožnence, so vsi tudi molili še očenaš za nespokorne grešnike. Nato so se podregali: »To je pa za nas,« molili so vendar. Potem smo molili za one, ki vedo, kaj je sveta daritev, ki skrunijo sveto

mašo in se v cerkvi slabo obnašajo. — S tem je bila sveta maša končana in fantje so mogli po maši šele zunaj malo poropotati. Vse hvale so vredni. Kje so fantje, ki bi na cvetno nedeljo toliko zmolili?

Iz Sodražice. Pretečeni ponedeljek in torek so se pri nas vršile občinske volitve. V vseh treh razredih in štirih podobčinah so izvoljeni kandidati S. L. S. Nasprotnikov niti na volišče ni bilo, dasi so pri zadnjih volitvah še tako močni bili, da so v tretjem in drugem razredu dosegli zelo častne manjšine, osvojili so si z veliko večino prvi razred in zmagali z dvema podžupanoma. Ker bi bili pa letos, kakor so preštudirali iz volivnega imenika, tudi v prvem razredu sigurno propadli, so se raje volitve vzdržali. Na svoje redke pristaje so pa izdali cel kilometer dolgo okrožnico, katero so potom »Slovenskega Naroda« razširili po vsej fari in celo v sosednji Loški potok poslali, da tudi Potočani spoznajo njihovo duhovitost! Naslovili so to dolgočasnost kot »Glas iz Sodražice«. To pa ni pravi sodražki glas, pač pa glas upijočega v puščavi, ki zastoj zdihuje po nekdanjih dobrih časih, ko še ni bilo naše »Ifrantnice in posojilnice« in je s svojo »Posojilnico« vladal celo občino. Zal, da na svetu vsaka stvar le en čas trpi! Novi občinski odbor se pa vse vaše kontrole, s katero mu po »Narodu« pretite prav nič ne boji; delal bode v blagor občine in tudi brez vaše inteligentnosti prav lahko izvršil tudi »večje akcije«. Občina pa tudi brez vaših dobrot, katere ji skazuje, ne bo šla na kant. Vprašamo vas, koliko ste pa dali iz svojega žepa? Kar je pa ljudstvo nanosilo v »Posojilnico«, so pa njegovi žulji, ne pa vaše dobrote! To naj bo kratek odgovor na vašo dolgo in dolgočasno okrožnico. Pa brez zamere!

d Smrtna kosa. Iz Radovič ob Kolpi pri Metliki se nam piše: V četrtek, dne 10. marca, je umrla po dolgi zelo mučni bolezni, prevedena večkrat s sv. zakramenti za umirajoče, v 34. letu svoje starosti žena Antona Štularja, posestnika v Radovičih — Neža rojena Matjašič, zapustivši mu štiriletnega sinčka Tončka. Pokojnica je bila sestra gospoda poslanca Matjašiča. Bila je kot dekle prva predsednica Marijine družbe v Metliki. Pokojnico Nežo je pokopal njen svak prefekt č. g. Martin Štular z asistenco čč. gg. kaplanov Franca in Petra. Naj v miru počiva dobra in blaga Neža!

d Iz Velikih Lašč. Gospodu Alojziju Skulju na Griču je storila svinja 19 mladitčev, ki so bili par dni vsi zdravi in čili. Pozneje jih je vsled pomanjkanja sesccev par poginilo. Redek slučaj!

d V vasi Podreber, župnije Semič, je bil ta mesec trikrat požar. V začetku marca je zgorela ena koča, nekaj dni pozneje gospodarju J. Simoršču vse gospodarsko poslopje. Ker je požar nastal okrog polnoči, ko so bili vsi pri počitku, so si domači rešili komaj golo živ-

ljenje in jim je zgorelo tudi šest glav živine. Dne 14. marca ob 2. uri zjutraj je požar zopet vpepelil sedem gospodarskih poslopij in eno govedo. Zaradi tega je nastal nepopisen strah med občinstvom pred požarom, ker se upravičeno sumi, da zažiga zlobna roka. Pri nas opazujemo že več kot eno leto nekega sumljivega človeka v starosti od 30 do 40 let, nizke močne postave, rujavih brk, ki govori več jezikov ter prihaja večkrat po stranskih potih v vasi, kjer se prav brezskrbno vede, izgovarjajoč se, da išče dela. Orožniki, pozor!

d Šmartno. Dne 20. t. m. je bil pri nas dobro obiskan občni zbor naše hranilnice in posojilnice. Računski zaključek izkazuje 557.111 K 18 v letnega denarnega prometa. Čisti dobiček pa znaša 675 K 89 v. Promet se je torej zvišal nad 150 tisoč K v pretečenem letu. Kot strašilo menda postavlja znani Razboršek v svojo izložbeno okno čedno cunjo »Slovenski Narod«, zraven tega trosi okoli novi dnevnik »Jutro«. Naši krščanski kmetje razumejo ta špas in hodijo mimo njegove prodajalne. Prav je tako! Kmečki denar ni za podporo protikmečkega in protikrščanskega liberalizma.

Litija. Pri zadnji občinski seji so naši tržki očetje podarili za Ciril - Metodovo družbo 20 K. No, svoj denar lahko daste kamor drago, saj ste bogati — ljudskega denarja pa nimate pravice za take liberalne namene nasilno razsipati. Kmečki davkoplačevalci odločno oporekamo takemu izsiljevanju.

d Jablanca pri Litiji. Zelo drago šolo hočete zidati v Litiji. Mi nismo proti šoli, kakoršno zahtevajo razmere, proti preobširni zidavi šole pa smo odločno. Nič ne pomaga, če nas tudi zmerjate, magari tudi vržete iz občinske pisarne, mi se bomo držali tega, kar je prav.

d Sv. Gora nad Litijo. Že nad dve leti moledujemo za selskega pismonošo in poštni nabiralnik na sv. Gori in v Vidri. Se bo treba obrniti do naših poslancev. Mlekarna pod Sv. Goro je imela zadnjič skozi sedem dni na pošti na Vačah nakazanih tisoč kron. Ko smo ponje poslali, jih pošta še ni imela v kasi in poštar je rekel, da je že mislil vso reč nazaj poslati. Tako se dela s kmetom, govori se mu pa bolj sladko, neizrečeno priliznjeno. Če bi pa kdo res kaj skušal kmetu koristiti, tega pa kar s kolom po glavi! Pravijo, da je gospod učitelj Blagajna na Vačah tako brihten, da tam samo on zna v liberalne časopise pisati. Ni mi znano, če se je res on 12. t. m. v liberalnem »Slovenskem Domu« vtkal v našo mlekarno, pa me tudi malo briga. Tistemu dopisunu rečem: Če ti, revček, kaj več znaš, bomo pa drugič tebe poklicali namesto gospoda beneficijata z Vač. Če se ta gospod kdaj k nam oglasi, menda ne bo vprašal za dovoljenje kakega hujška z Vač. Če ga mi povabimo, je to popolnoma naša stvar. Brez onega liberalca z Vač smo z mnogim trudom po-

stavili mlekarno na trdna tla. Če Bog dá, bomo znanprej brez njih zdražbe dobro shajali. Vrata bomo pa pokazali najbolj umazanemu listu »Slovenski Dom«. Vrata bomo pokazali tudi takemu ciganu, ki nam ga bo prinesel. Da bi pa zamogli njegove nauke razumeti, pa še nismo zadosti surovi. Upam, da tudi nikoli ne bomo taki cepci, da bi šli »Lažnjivemu Kljukcu« na lim. — Janko Zajec, načelnik.

d Vače. Iz našega župana govori liberalni učitelj Blagajna. Zarnik je s svojim očitanjem proti Mrvetu pogorel. Kadar nam bo Zarnik pridobil 800 K hiralske ustanove, preloži klanec nad Vačami, izpolnil to, kar so nam obetali pred volitvami, vpeljal pri sebi in drugod policijsko uro itd., takrat ga bomo hvalili. Mrva še ni plačal nikake kazni radi žaljenja časti, ni bil še nikoli v preiskavi, če pa je komu kaj škode naredil, mu rad povrne, naj se kar oglasi! Gosp. dekan M. Tavčar v Žužemberku vedo, da je pred 32. leti učitelj Pečar lažnjivo poročal na okrajni šolski svet, da je na Kleniku škrlatinka. Misijon je bil ustavljen, učitelj pa za tak »trud« prestavljen na Dole. Torej so »liberalci« našim ljudem že dolgo znani. Znani slepar naj še enkrat prebere 8. številko »Domoljuba«! Pisali smo resnico, da pri gasilnem društvu ni občnega zbora, rekli pa nismo, kdo je dolg naredil. Kje pa so odobreni računi za onih 600 K pri kmetijski podružnici? Lažnjivec ni bral v »Domoljubu«, da bi bil mladi Ježek prilezel pustno nedeljo v Litijo. Sedaj pa vsak vé, kateri »sokol« je pri Perucitu zakrokal s kavkami nad 20 K in bil doma našeskan. Vprašamo, kdo je fante nagovarjal, da bi pri procesiji ne nesli domačega bandera? Tisti, ki je bil med procesijo aretirani, ni bil naš pristaša. Par Blagajnetovih pevk nismo nikoli prosili, da bi v cerkvi pele, pa jih tudi nihče ne pogreša. Pobožni Blagajna je 13. t. m. med deseto mašo zunaj na vratih prisluškoval pridigo. Tudi za procesijo je šel in na veliko nedeljo celo na Slemško, on že vé, zakaj. Koga pa kaj briga, če so takrat njegovi bratci »sokoli« na Slemšku naša dekleta psovali ter klicali »čuke« čez Mačkovec? Saj 13. t. m. dobri Blagajna še kresniških Orlov ni pustil pri miru. Mirni Blagajna je moral celo to doživeti, da sta na veliko nedeljo šla dva »sokola« k Osoletu zdražbe iskati in nemščino lomiti. Veliko manire bo še naučil svoje »sokole«, saj je že čas. Na zdar!

d Iz Loškega potoka. Pred velikonočnimi prazniki smo končali s čipkarško šolo. Učilo se je skupaj 105 deklet in žen. Število učenk je kar vidno naraščalo. Ker so nekateri izražali čudne pomisleke in kazali prav posebne pojme o čipkarstvu, smo pa ob zaključku šole priredili malo razstavo čipk, ki so jih izvršile naša dekleta. Mnogobrojni obiskovalci razstave v »Domu« so se prepričali, da naš trud ni bil zastonj in v šoli se ni počivalo. Čudno se je

marsikomu zdelo, da se more v to kratkem času toliko izvršiti, pa je bilo razstavljenega le polovico dodelanega blaga. Ako bodo dekleta vztrajne, se bodo dobili tem potom marsikak denar v dolino, zlasti v zimskem času. Zmeroma večji stroški zahtevajo, da si poiščemo tudi novih dohodkov in virov.

Iz Drage. Po sili hoče naša občinska »gospoda« nas Slovence v nemško Mihelne spremeniti, tako smo poročali zadnjič. Pa se kaj slabo obnese take postopanje. Poglejte, kam se na ta način pride, to nam pokaže pasji slučaj, ki se je dogodil v naši fari. Nek gospodar je imel lepega psa »šeklna«. Ko je bil pasji kontumac razglašen, je mož pokoren postavam, dal šekelnu torbo. Prišlo pa je od »višjih«, da je kontumac za naš okraj poostren, — marsikje preklican, pri nas pa še nadalje zapovedan. To so dali oče župan v nedeljo pri cerkvi »klicat«, seveda samo v nemškem jeziku. Poslušalci pa, Slovenci in Kočevarji so pa razumeli, da je pasji kontumac preklican. Šli so obvoiti še tisto nedeljo h gospodarju pripovedovat, naj vendar psa oprosti torbe, saj kontumaca ni več. Mož je seveda verjel in psa oprostil. In ko se je par dni nato šekel grel na solncu, veseleč se svoje prostosti, ga nenadoma od strani zadene konjederčeva krogla. Prestopek, ker ni imel torbe, je moral z življenjem plačati. Gospodar se seveda pritoži, zakaj se psa strelja, ko je vendar kontumac preklican, pa konjederčeva ga pouči, da je bil oznanjen le poostren kontumac. Kočevarji in Slovenci so napaka razumeli popolnoma drugače kot je bilo v resnici. Tako je pri nas z blaženo nemško špraho. Pa to je le en pasji slučaj, koliko krivic pa se zgodi ljudem. Tako vladajo naši Nemci in Nemčurji. Čez noč nas hočejo spraviti v nemški kožuh, pa kar ne gre, pa ne gre in ne bo šlo nikdar. Zato je ranjki šekel posebno Nemce tako lajal, kot da bi bilo kuže revše vedelo, da ga bodo baš ti spravili ob življenje. Oh, prav je imel.

Notranjske novice

Dol. Logatec. Pri nas postaja vedno vse bolj kritično, kajti samovolja nekaterih javnih oseb presega že vse meje. Te dni nam je načelnik okrajnega cestnega odbora svojevoljno uničil najlepši del drevoreda ob kolodvorski cesti, kateri je bil krasota Dol. Logatec. Posekati je dal skoro najlepše lipe tega drevoreda. Vse prošnje raznih oseb, naj lipe pusti, niso pomagale; celo svojemu svaku Ivanu Mezetu ni hotel priznati, kateri ga je jokajoč prosil, naj mu pred njegovo gostilno stojiče lipo pusti, temveč je zarenčal: »Lipa mora proč.« Da bi ta cestni gospodar lipe v drevoredu na miru pustil in cesto v malo boljši red spravil, bili bi mu do-

mačini in tujci hvaležni, kajti ta cesta je navadno tako blatna, da bi človek po blatu lahko plaval. In kako pa tudi ne bi bila, ker je cestni banket s tržnim lesom in ograjami tako obložen, da je le en tir za voznike in pešpotce? Cestni načelnik sam je tega banketa največ deležen. Trebalo bi hitre odpomoči, da se kaka večja nesreča na tej cesti ne prigodi. Razmere pri našem županstvu so tudi še vedno jako jalove. Župan naš najbrže še do danes dobro ne ve, kje je občinska pisarna, ker ga v isti ni skoro nikdar za najti in bi celo utegnil misliti, da on to za reklamo svoje gostilne izrablja; mi mu pa povemo, da tega ne bomo dolgo časa več trpeli! Na gostilno pri »Treh zvezdah« na kolodvoru bi trebalo tudi malo pogledati, da bi se vsaj v postnem času ne godlo in plesalo in ne dogajalo, kar se godi. — Okr. glavarstvu v Logatcu bomo pa hvaležni, ako lastniku iste gostilne ne bo več dovolilo, gostilno v najem dajati, ker zato tudi nobenega vzroka ni, kajti lastnik te gostilne ima 25 ur časa na dan.

n **Planina pri Rakeku.** Nekdo se v »Slovenskem Narodu« norčuje iz »ta malega misjona«, ki je bil nedavno pri nas. Norčuje se iz Orlov, ki so se skupno v kroju udeležili svetega obhajila. Laže, da je naš načelnik (!), gospod župnik šel iz spovednice ušesa nategniti Orlu, ki se je v cerkvi nespodobno obnašal! Gospod župnik je šel le vprašat iz spovednice, če so bili vsi Orli že pri spovedi! Tako je bila vsa stvar! Vem, da marsikomu ni bilo všeč, da so fantje javno pokazali svoje versko prepričanje, vem, da nekatere muči zavist, da Orli napredujemo. Še večkrat bomo šli v kroju v cerkev, ne sicer kazat svojih uniform, in šlo nas bo še več kakor 16! Kakšen utis bomo napravili na ljudstvo, bo povedalo ljudstvo samo, ne pa planinska frakarija! Dokler nas bode napadali zaradi skupnega obhajila, bodo stali pametni Planinci vedno na naši strani! Pred pošteno javnostjo ste nam dali dobro izpričevalo! Hvala vam! Četudi smo »mlečnozobi«, se vas vendar ne bojimo! Želimo vam mnogo zabave in užitka pri ptiču v stolpu! Dotično smrdokavro, ki se nas je spomnila, prosimo da se podpiše pod svoj umotvor, da vemo, komu naj rečemo lažnjivec! Če je pisal resnico, naj se javi, če ne, vemo, da je lagal! — Planinski stariši, Vaši sinovi se sramote, ker hodijo k spovedi in obhajilu, zato podpirajte Orla, udeležujte se njegovih priredb! Bratje Orli, neustrašeno naprej, preko teh čukov. Nazdar! — Planinski Orel!

n **Z Erzolja nad Vipavo.** G. župan Terčelj, kako in kaj z volitvami? Kaj je z imenikom? G. Jože Vovk, kaj pa pravijo računi za podružnico kmetijske družbe, kdaj bo po šestih letih občni zbor? Ali poznate pravila c. kr. kmetijske družbe? Kako se glasi § 13.: »Občni zbor se shaja vsako leto vsaj po enkrat. — Nekateri udje,

n **Senožeče.** Katol. slovensko izobraževalno društvo v Senožečah priredi v ponedeljek, dne 4. aprila, dve igri: »Sveta Neža« in šaloigro »Časica kave«. Kdor želi videti kaj lepega ali smešnega, naj se potruži v graščinsko dvorano k tema prireditvama.

n **Borovnica.** Na belo nedeljo, dne 3. aprila, se bo vršil v našem društvenem domu ob treh popoldan ustanovni shod »Bogomile«, t. j. ženskega odseka našega izobraževalnega društva. Povabljen je vse naše ženstvo. Udeležite se tega važnega shoda v velikem številu! — V ponedeljek, dne 4. aprila, priredi katol. slov. izobraževalno društvo v lastnem društvenem domu ob treh popoldne veselico s sledečim sporedom: 1. »Repoštev, duh v krkonoških gorah«, čarobna burka v petih dejanjih. 2. »Kmet Herod«, burka v dveh dejanjih. — Po igri se vrši prosta zabava pri pogrnenih mizah s petjem, komičnimi prizori, šaljivo pošto in drugim. — Vstopnina, kakor po navadi.

Iz raznih krajev

n **Z Gor. Branice pri Vipavi.** Neznani mazač iz Erzolja se zaletava v »Slovenskem Domu« vame. Kvasi nekaj o odvetniku Peganu, v kakšni zadevi mi ni znano. Ker sem pa jaz imel z g. dr. Peganom samo enkrat v življenju opraviti, moram sklepati, da mora biti dopisunu tista zadeva znana. Pozivam ga torej, naj se podpiše, da mu bom potem vsi zadevo natančno pojasnil in odkril, če tudi komu morda ne bo ljubo. — Fran Šmid, braniški kurat.

n **Z Gornje Branice.** Kakor opazujemo veselo gibanje pri zavednih možeh in mladeničih braniških, tako napredujejo tudi naša dekleta. Na praznik oznanenja Marije Device bo slovesno sprejetih v novoustanovljeno Marijino družbo 24 mladenk. Vadijo se tudi pridno v petju in mnoge izmed njih vpisale so se tudi v Katol. slov. izobraževalno društvo. Za dan sprejema vabimo tudi sosedne Marijine družbe, da se udeleže slovesnosti, ki se bo vršila popoldan ob dveh. Mladenkam pa kličemo: Neustrašeno pod zastavo Marijino!

Štajersko. — V Petrovčah je na celi črti zmagala pri občinskih volitvah S. L. S. Liberalci, ki so se vrgli z vso silo v boj pri volitvah, so popolnoma pogoreli. Tolažijo se, da niso sicer mogli priti do večine, a da je moralna zmaga vendar njihova. Tako veselje jim S. L. S. rada pusti, samo, da nimajo nobene pravice. — Za materjo v grob. V Spilfeldu so pokopavali črevljarjevo mater. Ko so krsto spustili v grob je skočil za njo sin iz žalosti. Komaj so ga z vso silo mogli spraviti iz jame. — Glavo odtrgalo. V Vitanju je prišel pri žagi vsled neprevidnosti trgovski učenec preblizu jermena. Jermen je fanta tako močno treščil ob

tla, da mu je odletel zadnji del glave. Bil je na mestu mrtev. — U m. o. r. V Stanicah je 17 let stari posestnikov sin Zabukovšek v postelji z nožem v vrat zabodel 20 let staro Heleno Jurše. Dekle je bilo takoj mrtvo. Orožniki so prijeli morilca, ki je bil ves okrvavljen. — Celjski Nemci nameravajo prirediti 12. junija izlet nemških telovadcev iz cele južne Avstrije v Celje. Dolžnost namestnije je, da preskrbi za ta dan zadostno število orožnikov v Celje, da bodo Slovenci varni življenja in imetja. Tako izzivanje na slovenskih tleh bi morala sploh vlada prepovedati, a kaj hočemo, smo v — Avstriji. — V Gradiču je mestni zastop sklenil prepovedati mestnim uradnikom uživanje alkoholnih pijač med uradnimi urami. Gospodom uradnikom ta sklep ne dela ravno časti, kajti da je mestni zastop prišel do tega sklepa, je moral pač imeti svoje vzroke.

Koroško. — Prezantiran je bil na župnijo Št. Ilj ob Dravi č. g. Janez Šnedic, in č. g. Viljem Wester na župnijo Sv. Trojica na Gray. — Mrliš v Vrbskem jezeru. Ob obrežju vrbskega jezera so našli v plitvi vodi utopljenca, ki je ležal že dolgo časa v vodi. — Pred celovško poroto je bil obsojen na trinajstmesečen zapor hlapec Matevž Just, ki je ubil 71 let staro Magdaleno Nemec s tem, da jo je sunil ob mizni vogel. — Svobodna šola, katere namen je izpodrinuti verouk iz šol, ima med koroškimi Nemci ugodna tla. Društvo za društvom se ustanavlja. Nasprotniki se šopirijo, a dobri katoliški možje — spe. — 408 dni skupnega zapora. Neki vojak v Celovcu, ki služi drugo leto in je pred kratkim prestal dvamesečni zapor, je bil redkokedaj brez kazni, zakaj v celem je prestal 408 dni zapora.

Goriško. — Mizarska zadruška v Solkanu je sklenila likvidacijo, ker izkazujejo računi baje primanjkljaja 5000 K. — Osebna vest. Č. g. Ivan Špicer je prestavljen iz Ravnice v Fojano. — Spomenik kardinalu Missia. Ustanovil se je poseben odbor, ki bode nabiral doneske za spomenik kardinalu Missia. Pokrovitelj odbora je nadškof dr. Sedej. — Ciril-Metodova podružnica se je ustanovila v Solkanu. Prišel je iz Gorice dr. Dereani, ki je govoril o koristi Ciril - Metodove družbe. Pristašem S. L. S. na shodu niso dali besede in so zato zapustili zborovanje ter pustili liberalce same med sabo. Tako se ustanavljajo Ciril - Metodove podružnice. — V Zaloščah se je ustanovil nov telovadni odsek Orel.

Iz Jelšan. Po velikem in požrtvovalnem trudu preč. g. duhovnega svetnika župnika Jožefa Velhartičkyja se je ustanovila v Jelšanah posojilnica in hranilnica. Nasprotovalo se je mnogo in govorilo toliko, da bi človek mislil, da bode posojilnica nemogoča. Prerokovalo se ji je že pogin, predno je bila ustanovljena. Da je pa posojilnica na dobri in prevdarjeni podlagi ustanov-

